

Т. А. Галькевич

Грабар Ігор Еммануїлович

ГРАБАР Ігор Еммануїлович (25. 03. 1871, Будапешт – 16. 05. 1960, Москва) – живописець, мистецтвознавець. З походження українець. Син [Ольги](#), брат [Володимира](#) Грабарів, онук [А. Добрянського](#). Академік АН СРСР (1943) та АМ СРСР (1947). Народний художник СРСР (1956). Сталінська премія (1941). Закін. юрид. та істор. факультети С.-Петербур. університету (1893), навч. у С.-Петербур. АМ (1894–96; викл. *І. Рєпін*, П. Чистяков), Мюнхен. мист. школі А. Ашбе (1896–98). Викладав у Моск. університеті: від 1921 – проф. Опікун, дир. Третьяков. галереї (1913–25), де перебудував експозицію і видав каталог (1917). Від 1918 – директор, від 1944 – наук. кер. Центру реставрац. майстерень. Директор Моск. худож. інституту (1937–43), Інституту живопису, скульптури та архітектури у Ленінграді (нині С.-Петербург, 1943–46); Інституту історії мистецтва АН СРСР (від 1944). Учасник худож. виставок від 1898. Автор мажор. поет. пейзажів, натюрмортів, вираз. психол. портретів, картин на істор.-рев. тематику. Писав густими, рельєф. мазками. Твори експонувалися у ДТГ (Москва). Окремі полотна зберігаються у Крим. музеї рос. мистецтва, Закарп. ХМ, Львів. картин. галереї, музеях РФ. Автор дослідж.: «И. И. Левитан: Жизнь и творчество» (1913, співавт.), «Репин» (т. 1–2, 1963–64), «В. А. Серов» (2-е изд., 1980). Ініціатор видання, ред. і автор «Истории русского искусства» (т. 1–6, 1909–16), де чимало уваги приділено укр. мистецтву, зокрема у розділі «Барокко Украины»: ст. «Деревянное церковное зодчество на Украинѣ», «Деревянное церковное зодчество Прикарпатской Руси», «Старинныя деревянные синагоги въ Малороссіи», «Каменное церковное зодчество на Украинѣ», «Гражданское зодчество на Украинѣ» (т. 2). У рад. часи публікував праці про рос. та давньорус. мистецтво 11–15 ст., зокрема «О древнерусском искусстве» (1966), «О русской архитектуре» (1969), дослідж. про творчість окремих художників. Ред. і один з авторів «Истории русского искусства» (т. 1–13,

1953–69). Листувався з діячами культури Закарпаття («Письма», т. 1–3, 1974–83). Усі зазначені книги опубл. у Москві. У червні 1955 відвідав Ужгород, подарував картин. галереї 50 робіт. В Ужгороді іменем Г. названо вулицю.

Фотоілюстрації

Основні твори

«Лютнева блакить», «Березневий сніг», «Банка з варенням і яблука» (усі – 1904), «Хризантеми» (1905), «Неприбраний стіл» (1907), «Ясний осінній вечір» (1923), «С. Чаплигін», «В. Вернадський» (обидва – 1935), «Останній сніг» (1940), «Зимовий пейзаж», «Ранковий чай. Проліски» (обидва – 1954), «Іній при заході сонця» (1955).

Рекомендована література

1. И. Э. Грабарь: [Некролог] // Художник. 1960. № 6;
2. Подобедова О. И. Игорь Эммануилович Грабарь. Москва, 1968;
3. Грабарь И. Э. Моя жизнь. Автобиография. Москва; Ленинград, 1973;
4. И. Грабарь: Альбом. Ленинград, 1977;
5. Егорова Н. В. И. Э. Грабарь. Москва, 1979;
6. Мамонтова Н. И. Грабарь. Москва, 2001.

Бібліографічний опис:

Грабар Ігор Еммануїлович / Т. А. Галькевич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26737>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).